

Olemis-aika

Eräs zenmestari(1) sanoi kerran: "Olemis-aika on seisominen vuoren huipulla, meneminen meren syvyyteen, kolmipäinen ja kahdeksankätinen Acala(2), kahdeksan tai 16 jalkaa korkea Buddha(3), munkin sauva ja kärpäshuisku, pyöreä pilari ja puutarhalyhty, kuka tahansa Taro ja Jiro sekä maa ja taivas."

Olemis-aika tarkoittaa, että aika on olemista ja oleminen aikaa. 16 jalkaa korkea Buddha on aikaa. Aika on jokaisen hetken loistokasta toimintaa. Epäilemättä vuorokaudessa on 12 tuntia(4), vaikka emme ole itse sitä mitanneetkaan. Myös kolmipäinen ja kahdeksankätinen Acala on aikaa, täsmälleen sama kuin vuorokauden 12 tuntia.

Ajan muuttuminen on niin selvää, että ihmiset eivät epäile sitä. Se ei kuitenkaan merkitse, että aika ymmärrettäisiin. Yleensä kun joku epäilee jotakin, hän ei ymmärrä täysin ja asia pysyy käsittämättömänä, kunnes se myöhemmin oivalletaan. Myöhempi kysymyksenasettelu on toisenlainen. Epäily sinänsä on ajan muovaamaa.

Koko maailma on olemassa meissä. Kaikki asiat ja olennot ovat aikaa. Mikään asia ei estä toisia asioita sen paremmin kuin mikään aikakaan. Siten meissä herää valaistumismieli ja me harjoitamme ja valaistumme yhtäläisesti ja samanaikaisesti koko maailmankaikkeuden kanssa. Koko maailma sisältyy meihin. Tosiasia on, että itse olemme aikaa.

Meidän on tajuttava, että maailman miljoonat asiat ovat aikaa ja että jokainen hetki käsittää koko maailman. Tämän oivaltamisesta alkaa harjoitusvalaistuminen. Tähän vaiheeseen päästyämme ymmärrämme selvästi, että jokainen yksittäinen seikka, ruohonkorsikin, on ajasta erottumaton. Kaikki olennot ja maailmat sisältyvät nykyhetkeen.

Kuullessaan sanan olemis-aika tavalliset, buddhalaisuudesta tietämättömät ihmiset tuumivat: "Joskus se ilmenee Acalana, joskus taas Buddhana. Aivan kuten laaksossa elettyämme ylittäisimme joen ja vuoren ja saapuisimme palatsiin(5) - saavuttuamme joki ja vuori kuuluvat menneisyyteen, ovat nykyisyydestä yhtä kaukana kuin taivas maasta."

Kuitenkaan tämä ei ole koko totuus. Ylittäessämme joen ja vuoren olimme olemassa, joten olimme aikaa. Emme voi olla ajasta erillään. Jos aika ei kulu, ylitämme joen ja vuoren ikuisessa nykyhetkessä. Jos se kuluu, elämme ikuisessa nykyhetkessä. Tämä on olemis-aikaa. Mennyt aika, jolloin kiipesimme vuorelle tai ylitimme joen, samalla sekä sisältää että ei sisällä nykyhetkeä, jolloin elämme palatsissa(6) . Miten voisi olla toisin?

Kolmipäinen ja kahdeksankätinen Acala oli mennyttä aikaa, kahdeksan tai 16 jalkaa korkea Buddha on nykyistä aikaa. Menneen ja nykyisen suhde on aivan kuin menisimme vuoren huipulle ja katsoisimme tuhansia muita huippuja. Mennyt aika ei ele mennyt. Acala ilmaantuu olemis-ajassa. Se saattaa näyttää ohimenneeltä, mutta todellisuudessa se on ikuista nykyhetkeä. Samaa voidaan sanoa Buddhastakin. Näin myös mänty ja bambu ovat aikaa.

Älkäämme ajatelko aikaa pelkästään poiskuluvana. Jos pidämme aikaa poiskuluvana, erotamme itsemme ajasta. Juuri siksi emme ymmärrä olemis-aikaa. Olennaista on se, että maailman kaikki asiat ovat aikaa ja liittyvät läheisesti toinen toisiinsa. Siten ne ovat olemis-aikaa. Olemis-ajalla on myös kulkemisen piirre - nykyisestä tulevaan, nykyisestä menneeseen, menneestä nykyiseen, nykyisestä nykyiseen, tulevasta tulevaan. Dynaamisuus on ajan piirre. Mennyt ja nykyinen eivät ole koskaan pinossa tai jonossa, mutta

zenmestarit Ch'ing-yüan, Huang-po, Ma-tsu ja Shih-t'ou ovat aikaa. Koska kaikki olemme aikaa, harjoitus ja valaistuminenkin ovat aikaa, samoin Dharman opettaminen tietämättömille.

Koska valaistumattomien ajattelu ei pohjaudu olemis-ajan ymmärtämiseen, he tajuavat Dharmaa vain vaillinaisesti. He eivät ymmärrä, että nykyinen aika ja oleminen on Dharmaa, ja siksi he eivät oivalla, että Buddha on heissä itsessään. Tämä rajoittunutkin näkemys on eräs olemis-ajan muoto. Itseään valaistumattomina pitävien on paneuduttava siihen huolellisesti.

Miellämme maailmaa ajan käsittein ja puhumme esimerkiksi hevosen tunnista (11—13) ja lampaan tunnista (13—15). Ne ovat vain olemis-ajan hetkellistä toimintaa. Hiiren tunti (23—01) ja tiikerin tunti (03—05), valaistumattomat ja valaistuneet, Acala ja Buddha, ne kaikki ovat aikaa. Olemis-aika kattaa kaiken. Puhtaassa olemisessä heräämme valaistumismieleen, harjoitamme, viisastumme ja valaistumme. Ikuiseen nykyhetkeen sisältyy rajaton avaruus. Sen ohella ei ole muuta.

Harha-askeleista tai tieltä eksymisestä huolimatta juuremme ovat olemis-ajassa, sillä ennen ja jälkeen harhaantumisen elämme olemis-ajassa. Kaikki elämä pohjautuu puhtaaseen, alkuperäiseen olemiseen. Älkäämme kuitenkaan ajatelko olemista paikallaanpysyvänä, siihenhän sisältyvät väliaikaiset harhatkin.

Useimmat ihmiset ovat liian tarrautuneita ajan vierimiseen nähdäkseen selvästi muuttumattoman ajan. Sen oivaltaminen on olemisen ymmärtämistä, mutta myös oivaltamattomuus on olemista. Olemis-aikaa oivaltamaton ei voi koskaan olla todella tarrautumaton. Vaikka luulemme tuntevamme itsemme, on vaikeaa todella ymmärtää itseään. Käsitys itsestä muuttuu jatkuvasti, kun tajutaan yhä enemmän ja syvemmin todellista itseä. Täydellisessä ymmärtämisessä jopa viisaus, valaistuminen ja tarrautumattomuuskin näyttävät ohimenevinä ja näennäisinä.

Olemis-aika ei ole ajatuksista riippuvainen, se on olemisen toteutumista. Taivaalliset Kuninkaat ja valoolennot ovat olemis-aikaa, samoin vedessä ja maan päällä elävät olennot. Elämän ja kuoleman maailma olentoineen on olemis-aikaa. Kaikki on olemassa nykyisyydessä meissä itsessämme.

Olemassaolon jatkuvuus ei ole tuulen ja sateen kaltaista liikkumista idästä länteen. Maailma ei ole jähmeä, vaan jatkuvaa virtaavaa toimintaa. Sitä voidaan verrata kevääseen: kun jossain kasvaa kevään kukkia, kaikkialla ympärilläkin on kevät. Kevät kattaa koko alueen ja kevään kulku on pelkkä kevään kulku. Se on keväisen tuulen ja auringonpaisteen toteutumista. Sellaista on jatkuvuus, mutta jatkuvuus ei ole kevät, vaan pikemminkin kevään jatkuvuus on kevät. Jos emme syvenny vakavasti buddhatiehen, saatamme luulla, että olemassaolon jatkuvuudella on päämäärä ja että olevaisuus lähestyy päämäärää lukemattomien muutosten kautta pitkien ajanjaksojen kuluessa.

Suuren opettajan Shih-t'ou Wu-chin pyynnöstä zenmestari Yüeh-shan Hung-tao vieraili zenmestari Chianghsi Ta-chin (7) luona ja esitti tälle seuraavan kysymyksen: "Olen opiskellut kolmen kulkuneuvon kirjojen 12 lajia tajuamatta suutrien henkeä. Voisitko kertoa minulle, miksi Bodhidharma tuli Kiinaan?" Chiang-hsi vastasi: "Joskus Buddha kohottaa kulmakarvojaan ja iskee silmää, joskus ei." Tämän kuullessaan Yüeh-shan avautui suureen valaistumiseen. Hän sanoi: "Opiskellessani zenmestari Shih-t'oun oppilaana en tajunnut lainkaan, olin täsmälleen kuin rautahärkää pistävä hyttynen."

Ta-chin sanomukset eivät ole kenen tahansa puhetta. Buddhan kulmakarvat ja silmät tarkoittavat vuoria ja valtameriä, koska valaistuneet ovat yhtä luonnon kanssa. Kohottaessaan kulmakarvojaan he näkevät vuoria, iskiessään silmää he oppivat valtameristä. Heissä on totuus. Tekoja ei kuitenkaan ole pidettävä tärkeinä. Kulmakarvojen kohottamisella tai kohottamattomuudella ei ole tekemistä totuuden kanssa.

Todellinen merkitys on aina olemis-ajassa. Sekä vuoret että valtameret ovat aikaa, ne ovat olemassa vain nykyisyydessä. Jos aika kadotetaan, myös vuoret ja valtameret kadotetaan. Tältä kannalta katsottuna myös

kirkasta aamutähteä, Buddhia, valaistumisviisautta ja udumbarakukan näyttämistä (8) elähdyttää olemisaika. Olemis-ajatta näitä asioita ei tapahtuisi.

Eräänä päivänä zenmestari Kuei-shen She-hsüang (9), joka kuului lin-chi -suuntaukseen ja oli Shou-shanin opetuksen välittäjä, sanoi muutamille munkeille: "Joskus mieli ylittää sanat. Joskus sanat ylittävät mielen. Joskus ne molemmat ylittävät itsensä. Joskus kummatkaan niistä eivät ylitä itseään." Mieli ja sanat sisältyvät olemis-aikaan. Niin ylittäminen kuin ylittämättömyyskin on olemis-aikaa. Tulemis-aika ei ole tullut, tulemattomuus-aika on jo tullut. Aivan kuin aasi ja hevonen: mieli ei poistu eivätkä sanat ole vielä tulleet, mieli on jo tullut eivätkä sanat voi poistua. Tuleminen ei saavu ulkoapäin, tulemattomuus ei ole vielä saapunut. Tällaista on olemis-aika. Tulemista tai tulemattomuutta olisi ajateltava pelkästään tulemisena ja tulemattomuutena. Ajatelkaamme mieltä pelkkänä mielenä ja sanoja pelkkinä sanoina. Ne ovat olemis-ajan toimintaa.

Olemis-aika voidaan täysin läpäistä vain meissä itsessämme. Olemis-ajan tajuaminen on kokonaisvaltaista toimintaa. Sitä voidaan kuvata näin: mennessäni tapaamaan jotakuta toista kohtaan hänet toisena henkilönä, sitten toisena ihmisolentona ja lopulta itseni kanssa samaa olemusta olevana. Tämä on luonnollista toimintaa. Olemis-ajasta erillään se olisi mahdotonta.

Harjoituksen kannalta katsottuna mieli on buddhatien näyttäytymisen olemis-aikaa ja sanat ovat valaistumisportin avaamisen olemis-aikaa. Tulemis-aika on tarrautumattomuutta, tulemattomuus-aika ei ole tarrautumista eikä tarrautumattomuutta. Näin voimme ymmärtää olemis-aikaa.

Tällä tavoin puhuivat muinaiset Buddhat olemis-ajasta. Voin lisätä siihen vielä tärkeän seikan: "Mieli ja sanat ovat tulemisen ja menemisen, tulemattomuuden ja menemättömyyden välissä, nekin ovat olemis-aikaa." Tämä on ymmärrettävä selkeästi. Kulmakarvojen kohottaminen tai silmän iskeminen on vain puolet olemisajasta tai peräti olemis-ajan harhaa. Oppimisen alkaminen, oppimisen täydentäminen, oppimisen ajankohtaistaminen ja jopa oppimattomuuskin on olemis-aikaa.

Tämä kirjoitettiin marraskuussa 1240 Koshohorinjissa ja Ejo laati kopion vuoden 1243 kesäretetin aikana.

1. Zenmestari Yüeh-shan Wei-yen (745-828), japanilaisittain Yakusan Igen,
2. Acala, "Horjumaton", on yksi viidestä tiedonkuninkaasta, kosmisen alkubuddhan Vairocanan raivoisahahmoinen ilmentymä, jcka tuhoaa oivallusta estävän pahan, puhdistaa menneisyyteen kahliintuneen tajunnan.
3. Kahdeksan jalkaa korkea Buddha tarkoittaa istuvaa ja 16 jalkaa korkea Buddha seisovaa Buddhaa. Buddhatajunta on kirkas, nykyhetkessä elävä mieli.
4. Kaukoidässä vuorokausi jaettiin 12 tuntiin, joille annettiin 12 eläimen nimet.
5. Joki ja vuori kuvaavat harhaa, mandalan kaltainen palatsi todellista todellisuutta.
6. Kuluupa aika tai ei, olemme alati ikuisessa nykyhetkessä.
7. Zenmestari Chiang-hsi Ta-chi, paremmin tunnettu nimellä Ma-tsu (709-788), japanilaisittain Baso.
8. Shakyamuni Buddhan kerrotaan valaistuneen nähdessään kirkkaan aamutähden taivaalla. Myöhemmin ollessaan Korppikotkavuorella hän otti käteensä udumbarakukan, kohotti kulmakarvojaan ja iski silmää näyttääkseen "todellisen Dharman silmäartereen", zenin ytimen.
9. 900-1uvulla elänyt zenmestari Kuei-shen She-hsüang, japanilaisittain Kisei Sekken.

(Käännös: Taehye sunim, lainaus sallittu, jos kääntäjä mainitaan.)

